

Příloha č. 11 směrnice MU Habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

MUDr. Jiří Dolina, Ph.D.

Habilitační práce

Klinická aplikace nových vyšetřovacích metod jícnu: 24hodinové multikanálové impedance a pH-metrie jícnu u refluxní choroby jícnu

Oponent

doc. MUDr. Igor Penka, CSc.

Pracoviště opONENTA,
institute

Chirurgická klinika LF MU a FN Brno

[Práce MUDr. Jiřího Doliny, Ph.D.: **Klinická aplikace nových vyšetřovacích metod jícnu: 24hodinové multikanálové impedance a pH-metrie jícnu u refluxní choroby jícnu** hodnotí přínos uvedené metody k objektivizaci patologického refluxu do jícnu. V současné době se jedná o objektivní a komplementární vyšetření u podezření na přítomnost patologického refluxu do jícnu. Zvolené téma habilitační je vysoce aktuální vzhledem k narůstající incidenci refluxní nemoci a z toho rezultujících konsekvencí. Multikanálová impedance a pH-metrie jícnu v sobě nese velký potenciál ve vyšetřování patologického refluxu a rovněž i přesnější stratifikaci pacientů k léčbě. Přínos nové metody vyšetření je možno předpokládat nejen na úrovni diagnostiky refluxu, ale i pro poznání patogeneze onemocnění a terapie.

Předložená práce obsahuje celkem 118 stran. Text dodržuje standardní strukturu i rozsah habilitační práce a je členěn do přehledných kapitol s logickým uspořádáním.

Celá práce je sepsána srozumitelnou, velmi kultivovanou češtinou bez překlepů. Velmi cenné jsou úvodní přehledové kapitoly probírající současný stav zkoumané problematiky refluxní choroby jícnu a extraezofageálního refluxu, zahrnující definice patologických stavů, jejich epidemiologii, patofyziologii a symptomatologii s podrobným přehledem vyšetřovacích a léčebných možností. Zvláštní význam je věnován kvalitě života a ekonomickým dopadům onemocnění.

Vlastní cíle práce jsou stanoveny jednoznačně a logicky. Věnují se rozdílu v charakteru patologického refluxu mezi skupinami pacientů s klasickou refluxní chorobou jícnu (RCHJ) a pacientů s extraezofageálním refluxem (EER) a vlivu zavedení sondy k 24hodinovému sledování impedance a pH-metrie na spánek pacientů.

Studovaný soubor čítá 330 zařazených pacientů rozdělených do tří sledovaných skupin. 104 pacientů s endoskopicky prokázanou RCHJ v rámci již plánovaného antirefluxního zákroku na jícnu (tzv. skupina RCHJ), dále 100 pacientů z ORL ambulancí s laryngeální symptomatologií nebo chrapotem (tzv. skupina ORL) a třetí skupinu 100 pacientů z plicních a alergologických ambulancí pro podezření na extraezofageální reflux (tzv. skupina plicní). Jako metody sledování souboru autor zvolil: Multikanálovou impedanci a pH-metrie jícnu, HRM (High Resolution Manometry) – manometrii o vysokém stupni rozlišení a dotazníkové šetření kvality spánku u pacientů se zavedenou sondou MII-pH, které bylo hodnoceno na souboru 160 pacientů. Hodnocena byla řada parametrů a proměnných.

Zpracování velkého objemu dat je provedeno moderními sofistikovanými statickými metodami, které se promítají do jasně definovaných výsledků a závěrů. Tyto jsou uvedeny přesně a jednoznačně spolu se statistickou významností u jednotlivých u všech sledovaných parametrů, včetně dotazníkového šetření kvality spánku.

MUSS1440449

Mezi srovnávanými skupinami se statisticky významně lišil věk pacientů, De Meestrovo skóre, charakter i výška refluxátu. Výsledky četných parametrů kvality spánku jsou na samostatném souboru 160 pacientů uvedeny v přesných a přehledných tabulkách včetně vzájemné statistické významnosti v závěru kapitoly výsledků.

V kapitole diskuse autor uvádí výhody 24hodinové multikanálové impedance a pH-metrie jícnu včetně srovnání s posledními publikovanými závěry ze světové literatury. Zde také autor zdůrazňuje skutečnost, že až 60 % pacientů trpících pyrózou má negativní endoskopický nálezn. Právě u těchto pacientů se jeví 24hodinový monitoring pH a impedance vhodnou diagnostickou metodou. Podobně přínosná je metoda v hodnocení efektivity terapie refluxní choroby jícnu. Je zmíněna rovněž perspektiva této diagnostické metody u extraezofageálních refluxů při kašli a asthmatu. Významným zjištěním práce byla statisticky významná rozdílnost refluxátu mezi skupinami pacientů s refluxní chorobou jícnu a s extraezofageálním refluxem. Zde také autor poukazuje na důležitost pepsinu jakožto hlavního etiologického agens ve slabě kyselém refluxátu společně s trypsinem a žlučovými kyselinami. Právě pepsin se může stát budoucím cílem terapie extraezofageálního refluxu pomocí ireverzibilních inhibitorů.

V závěru práce autor navrhuje algoritmus vyšetřovacího postupu a terapie u pacientů s klasickým refluxem a u pacientů s extraezofageálním refluxem. V diskusi hodnocení spánku, autor zdůrazňuje etiologicko-patogenetický význam nočního refluxu při absenci antirefluxních mechanismů v průběhu spánku a poukazuje na perspektivy kapslové pH-metrie, test vyšetření slin na přítomnost pepsinu – tzv. PEP testem a dále na perspektivy metodiky analýzy kondenzátu vydechaného vzduchu.

Oživením celé práce jsou velmi kvalitní obrázky, naprosto přehledné tabulky a grafy. Seznam literatury čítá 194 titulů většinou zahraničního písemnictví z posledních 20 let. Potěšující je skutečnost, že jsou zařazeny i tituly nejvýznamnějších českých autorů a stěžejní neopominutelné práce z dřívější doby. Cíl práce byl splněn a samotná habilitační práce pak představuje četné výzvy a náměty pro další výzkumnou práci v problematice jícnového i extraezofageálního refluxu.

MUDr. Jiřího Dolinu, Ph.D. znám ze svého působení ve FN Brno jako vysoce pracovitého a velmi pečlivého gastroenterologa, který projevuje nadšení k progresivním moderním metodám svého oboru při současně zachovaném respektu a pokoře. Svoje vlastní velmi bohaté zkušenosti shrnuje v předložené habilitační práci.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Pozoroval autor nějakou závažnou komplikaci – perforaci při vyšetření 24hodinovou multikanálovou impedancí a pH-metrií jícnu u refluxní choroby jícnu?
2. V některých případech, i když ojedinělých, je těžké rozlišení mezi achalázií a karcinomem distálního jícnu – mohla by mít metoda přínos i v těchto situacích – spíše jednoznačně vyloučit přítomnost tumoru distálního jícnu?

Závěr

Habilitační práce MUDr. Jiřího Doliny, Ph.D., „Klinická aplikace nových vyšetřovacích metod jícnu: 24hodinové multikanálové impedance a pH-metrie jícnu u refluxní choroby jícnu“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Vnitřní lékařství.

Brno dne: 10.6.2020

Doc. MUDr. Igor Penka, CSc
CHK FN a LFMU Brno